

DERINIMAI:

TEISĖS SKYRIUS – AGNĖ LAURINAVIČIENĖ

Kai tvirtinamas naujas Aprašas, lyginamojo varianto nereikia.

Pastebiu, kad keičiamas Aprašas yra parengtas vadovaujantis CK, Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (Įstatymas), Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomos mokesčių ir būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodika.

Įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, kad įstatymo paskirtis - nustatyti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo asmenims ir šeimoms principus, finansavimo šaltinius, formas, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat socialinio būsto ir savivaldybės būsto nuomos bei savivaldybės būsto pardavimo sąlygas ir tvarką. Įstatymo 5 straipsnyje 2 d dalyje būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija finansuojama iš valstybės biudžeto, o siūlomą pakeitimu mokėtų savivaldybė iš savo biudžeto.

Nėra aiškus reglamentavimas „Savivaldybė iš savo biudžeto gali skirti“ nėra aptarta, kokiais kriterijais vadovaujantis galės skirti/neskirti, kas spręs skyrimo/neskymo klausimus, kokie bus sustabdymo ar nutraukimo pagrindai, papildomos kompensacijos permokos grąžinimo ir išieškojimo tvarka ir t.t.

Skyriaus vedėja Violeta Tyleneienė

Pastabos: 1. Sprendimo projektas neatitinka Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatų. Įstatymo paskirtis – nustatyti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo formas, paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, paramos teikimo finansavimo šaltinius. Įstatyme nustatyta būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos kompensavimo tvarka, kompensacijos dydis, kompensacijos mokėjimo nutraukimo ir stabdymo pagrindai ir pan. Kompensacija finansuojama iš valstybės biudžeto (Įstatymo 5 straipsnio 2 punktas). Kompensacijos skyrimo, mokėjimo, apskaičiavimo ir t. t. klausimu savivaldybių taryboms diskrecija nesuteikiama, todėl papildomos piniginės paramos būsto nuomos kompensacijos gavėjams (sprendimo projekte įvardijama kaip papildoma kompensacija) klausimai galėtų būti aptarti kitame, savivaldybės institucijų priimtame teisės akte.

Sprendimo projektu siūlomame patvirtinti Apraše nustatomas papildomos kompensacijos mokėjimas iš savivaldybės biudžeto. Pažymėtina, kad keičiamas Aprašas yra parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Įstatymu, Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomos mokesčių ir būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 472 „Dėl Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomos mokesčių ir būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodikos ir bazinio būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio perskaičiavimo koeficiento patvirtinimo“ (toliau – Metodika). Papildomos kompensacijos už būsto nuomą Įstatymas ar kiti teisės aktai nereglementuoja.

2. Sprendimo projektas yra nekorektiškas, neatitinka teisės aktų projektų rengimo teisės technikos reikalavimų. Sprendimo projektu siūloma pripažinti netekusiu galios Aprašą, patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 4 d. sprendimu Nr. T-225 ir patvirtinti naują Aprašą, kuris nuo senojo skiriasi tik dviem naujai pridedamais punktais: 18 ir 19.

Atsižvelgiant į teisėkūros reikalavimus, teisės aktas gali būti pripažintas netekusiu galios ir dėstomas nauja redakcija, jeigu iš esmės keitėsi teisinis reguliavimas ar keitėsi teisės aktai, kuriuos įgyvendino siūlomas pripažinti netekusiu galios teisės aktas arba yra taisoma daugiau kaip pusė teisės akto

punktų. Šiuo atveju Įstatymo nuostatos dėl kompensacijų mokėjimo nesikeičia. Todėl aprašo, kuris atitinka Įstatymą, Metodiką ir kitus teisės aktus, pripažinti netekusiu galios nėra teisinio pagrindo. Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktas, kurį sudaro punktai, punktų papunkčiai ir punktų pastraipos, gali būti pildomas nauju įterpiamu punktu ar punkto papunkčiu su novela, pvz.: 17¹.

3. Siūlomuose naujuose Aprašo 18 ir 19 punktuose, nėra aiškus reglamentavimas: „Savivaldybė iš savo biudžeto gali skirti“ nėra aptarta, kokiais kriterijais vadovaujantis galės skirti/neskirti, kas sprendimo/neskyrimo klausimus, kokie bus sustabdymo ar nutraukimo pagrindai, papildomos kompensacijos permokos grąžinimo ir išieškojimo tvarka ir t. t. Atkreiptinas dėmesys, kad kompensacijos dydis Savivaldybės teritorijoje nustatomas pagal bazinį būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos dydį, kurį nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras, vadovaudamasis Metodika, o papildomas kompensacijos dydžio nustatymas nereglamentuotas Metodikoje.

Be kita ko, nustačius konkrečius kompensacijos dydžius (100 ir 150 eurų), Aprašo 18 punktas prieštarauja Aprašo 19 punktui, nes bendra kompensacijos ir papildomos kompensacijos suma negali viršyti nuomos kainos, bet kompensacija paskaičiuojama pagal Metodiką ir jos mažinti negalima, o papildoma kompensacija yra fiksuoto dydžio ir jos mažinti irgi nebūtų teisinio pagrindo. Atkreiptinas dėmesys, kad Aprašo 19 punktas dubliuojasi su Aprašo 15 punktu. Nustatyti konkretų papildomos kompensacijos dydį netikslinga, nes kiekvienu atveju papildoma kompensacija bus kitokia, nes nuomojamų būstų nuomos kainos skiriasi, o kompensacija paskaičiuojama pagal formulę, todėl papildomos kompensacijos dydis kiekvienam asmeniui būtų kitoks. Pažymėtina, kad 19 punkto terminai neaiškūs, ką reikštų tekstas „neturi viršyti rinkos nuomos kainų“ ?

4. Sprendimo projekto aiškinamajame rašte nenurodyta, kiek savivaldybės biudžeto lėšų reikės per metus, taip pat pateikta prieštaringa informacija: „Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti sprendimo įgyvendinimas. Sprendimo projektas leis sutaupyti savivaldybės lėšų, nes laukiantys socialinio būsto galės pasinaudoti kitokia paramos forma, todėl savivaldybei nereikės įsigyti papildomų būstų“.

Pažymėtina, kad socialinio būsto fondo plėtra finansuojama iš valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, Europos Sąjungos fondų lėšų ir pan. Asmenys, gaunantys kompensaciją, iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašo neišbraukiami (Įstatymo 16 straipsnio 3 dalis). Todėl socialinio būsto poreikis nesumažės dėl asmenų, gaunančių kompensacijas, didesnio skaičiaus. Atėjus eilei, asmeniui, gaunančiam kompensaciją, bus išnuomotas socialinis būstas. Be kita ko, asmens pažeidžiamumą apsprendžia gaunamos mažos pajamos, bet ne priklausymas kuriai tikslinei grupei (pvz., vienišų asmenų).

Jeigu 100 eurų per mėnesį papildoma kompensacija būtų mokama 110 asmenų, kaip nurodyta aiškinamajame rašte, metinis lėšų poreikis būtų 132 tūkst. eurų. Už tokią sumą galima įsigyti kelis socialinius būstus.